

**TYÖKUORMITUKSEN HALLINTAA
KÄSITTELEVÄ JAOSTO**

**PÖYTÄKIRJA 17
15.2.2023
STM108:00/2021
VN/23868/2021**

Aika Keskiviikko 15.2.2023 klo 9.00-11.07

Paikka Teams-kokous

Läsnä	Janas Antti	Sosiaali- ja terveysministeriö, puheenjohtaja
	Auvinen Erkki	STTK, jäsen
	Lanttola Päivi	Valtion työmarkkinalaitos, jäsen
	Mironen Anne	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, jäsen
	Mäkelä Albert	Suomen Yrittäjät, jäsen
	Perttula Pia	Työterveyslaitos, jäsen
	Rintala Jenny	Sosiaali- ja terveysministeriö, jäsen
	Salomaa Anne	Elinkeinoelämän keskusliitto EK, jäsen
	Savinko Lotta	Akava, jäsen
	Savolainen Jarna	Työturvallisuuskeskus, jäsen
	Vattulainen Kirsi	Aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueet, jäsen
	Walldén Marjaana	Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT, jäsen
	Alanko Leena	Sosiaali- ja terveysministeriö, sihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi jaoston 17. kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirjaan (19.1.2023) sovittiin tehtäväksi yksi lisäys, muilta osin pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Työturvallisuuslain 10 § Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi - Mikä on nykytilan ongelma?

Jenny Rintala kävi läpi osallistujille etukäteen toimitetun diaesityksen aiheesta. Jaoston jäseniä oli pyydetty esittämään kokouksessa edustamansa tahon käsityksiä 10 §:n ongelmista ja kehittämistarpeista.

Aiheesta käydyssä keskustelussa esitettiin mm. seuraavia näkemyksiä (pyritty kirjaamaan esittämisyjärjestyksessä):

- nykyistä lakia ei pidetä puutteellisena huolimatta siitä, että työsuojeluvalvonnassa on havaittu haasteita ja puutteita
- on otettava huomioon lain 2. luvun kokonaisuus, vaikka jaostossa asioita käsitellään pykäläkohtaisesti
- työ- ja toimintaympäristön muutokset sekä sairauspoissaolojen syyt (esim. uupumus) kertovat siitä, että pykälä ei vastaa kattavasti nykytilanteeseen
- ns. 55+, jossa on täsmennetty kuormitustekijöitä, on hyvä alkua, mutta riittämätön kokonaisuuden kannalta

- psykososiaalisten riskitekijöiden ennalta ehkäisyllä voidaan vaikuttaa työntekijöiden työkykyyn ja vähentää sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyttä, mikä on taloudellisesti kannattavaa yksilön, työpaikan ja yhteiskunnan näkökulmasta
- psykososiaalisten kuormitustekijöiden terveysvaikutuksia on haasteellisempaa ymmärtää kuin esimerkiksi tule-sairauksien
- oppaita on paljon eikä ole järkevää valmistaa niitä lisää, jos valuvika on itse sääntelyssä, joka ei ohjaa oikeanlaiseen toimintaan eikä ota huomioon muutostilanteita
- kaikissa töissä on kuormitusta; esihenkilöiden psykososiaalinen kuormitus jää yleensä liian vähäiselle huomiolle tai kokonaan huomiotta
- työ- ja tasa-arvovaliokunta totesi mietinnössään, joka koski 1.6.2023 voimaan tulevaa työturvallisuuslain muutosta, että psykososiaalista kuormitusta koskevaa sääntelyä on tarpeen kehittää edelleen
- haittojen ennalta ehkäisy on tärkeää ja edellyttää täsmällisempää sääntelyä
- työntekijä- ja työnantajapuoli ovat samaa mieltä siitä, että työpaikoilla on tehtävä toimia vaarojen tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi, mutta toimenpiteistä on toisistaan poikkeavia näkemyksiä
- laki sinällään ei kaipaa täsmentämistä, koska kokouskäsitelyssä olevat asiat löytyvät siitä
- haasteena on ennen kaikkea se, että on vaikea ymmärtää, mitä pykälät tarkoittavat
- pitäisi olla yksi selkeä ohje, joka auttaa työpaikkoja niiden omissa toimenpiteissä
- STM:n riskienarviointityökirja tulisi päivittää riittävän konkreettiseksi
- myös työturvallisuuslain soveltamisopas pitäisi päivittää
- jaostossa tulisi keskustella ohjeiden ja oppaiden päivitystarpeesta
- työsuojeluvalvonnan kokemukset tukevat Jennyn esityksessä esiin tuotuja havaintoja
- tarkastajat joutuvat kertomaan usein tarkastuksilla, mitä psykososiaaliset kuormitustekijät ovat ja mitä lainsäädäntö edellyttää
- lainsäädännöstä ei tule selkeästi esiin yksityiskohtia (verrattuna esimerkiksi kemikaali- ja koneturvallisuussäännöksiin)
- työn vaarojen selvittäminen ja arviointi korostuvat erityisesti asiakasaloitteisessa valvonnassa
- on tullut esiin, että häirintää ei ole osattu tunnistaa lainkaan työn vaarojen arvioinnissa
- terveydellinen merkitys on arvioitu harvoin ja se puuttuu usein kokonaan työterveyshuollon työpaikkaselvityksistä tai se on annettu vain yleisellä mutta ei työpaikkatasolla
- työsuojeluvalvonnassa kannatetaan erillisen asetuksen antamista
- käsitteistö on kirjavaa ja yhteisten termien määrittäminen selkeyttäisi tilannetta ohjaten sekä työpaikkoja että valvontaa
- 10 §:ssä olisi tuotava selkeämmin esiin ennalta ehkäisyn näkökulmaa
- ajantasaisuuden vaatimus ja terveydellisen merkityksen arviointi tulisi määritellä selkeämmin
- työnantajan yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tulisi korostaa
- keskeiset puutteet itse lainsäädännössä on vaikea tunnistaa, lainsäädännön noudattamisessa on selkeitä puutteita
- onko lisäsäännösten laatiminen paras ratkaisu, kun kaikki tarvittavat elementit löytyvät jo olemassa olevasta lainsäädännöstä
- varsinainen lainsäädäntö näyttäisi menevän Suomessa jopa pidemmälle kuin muissa Pohjoismaissa kun työturvallisuuslain muutos tulee voimaan 1.6.
- muissa Pohjoismaissa varsinainen laki on niukempi ja sitä täsmennetään asetuksilla
- jos sääntelyä lähdetään lisäämään, tulee arvioida myös lain 4. luku eli työntekijän velvollisuudet

- lisäsääntelyn sijasta pitäisi valmistella selkeät ja yksityiskohtaiset ohjeet pykälien tulkin-
nasta hyödyntäen hallitusten esitysten tekstejä sekä lisätä viestintää
- psykososiaalinen kuormitus on iso yhteinen ongelma myös työvoimapulan näkökulmasta ja
sitä pitää lähteä ratkomaan nopeasti
- tärkeinä pidetyistä asioista on jo annettu asetukset (kemialliset tekijät, biologiset tekijät, syö-
pävaaran torjunta), nyt pitäisi löytyä halua täsmentää myös psykososiaalista kuormitusta
asetuksen avulla
- lainsäädännössä on ongelmia, laki on vajavainen ja puutteellinen
- missään muussa työsuojeluriskissä ei ole tilannetta, jossa tarkastajat joutuvat antamaan ke-
hotuksia ja toimintaohjeita omien ohjeidensa tai HE-tekstin pohjalta, kun asioista ei ole tar-
kempia säädöksiä
- ei kuulosta hyvältä, jos tarkastajat joutuisivat perustelevaan ratkaisujaan jonkin oppaan pe-
rusteella
- pitää olla yksiselitteinen ja selkeä lainsäädäntö, johon vedotaan
- psykososiaalista kuormitusta koskien mennään tällä hetkellä kevyellä sääntelyllä, vaikka ky-
seessä on sekä kansallisesti että EU-tasolla iso työsuojeluriski, joka vaikuttaa merkittävästi
ihmisten työkykyyn ja jaksamiseen ja näkyy myös taloudellisesti samoin kuin työn laadussa
ja tuottavuudessa
- nykyinen työturvallisuuslaki on laadittu noin 20 vuotta sitten, jolloin työelämässä ei vielä
näkynyt psykososiaalinen kuormitus siinä laajuudessa kuin nyt
- lainsäädäntö on päivitettävä vastaamaan työelämän haasteita ja muutoksia
- henkilöstön edustajat työpaikoilla antavat tukensa säädösten uudistamiselle ja tuovat viestiä,
että työnantajat eivät ymmärrä psykososiaalista kuormitusta eikä sitä ole useinkaan huomi-
oitu riskinarvioinnissa; jos se otetaan esille riskinarvioinnissa, huomio kiinnittyy yleensä
häirintään, väkivallan uhkaan ja syrjintään
- henkilöstön edustajien viestin mukaan psykososiaalista kuormitusta työpaikoilla havaitta-
essa henkilö ohjataan usein työterveyshuoltoon saamaan keskusteluapua, psykoterapiaa tai
vastaavaa eikä ymmärretä mitä työpaikoilla tulisi tehdä
- riskinarviointiin liittyvä lain termi ”työnantajan hallussa” tulee päivittää
- EU-tasolta ei ole tulossa aiheeseen liittyen sääntelyä
- TTL:n koulutus- ja kehittämistehtävissä olevat henkilöt, jotka ovat tekemisissä työpaikkojen
kanssa, kertovat, että psykososiaalisten tekijöiden riskinarviointi koetaan työpaikoilla hanka-
laksi
- työpaikoilla on ollut haasteita siinä, milloin työnantajan tulee puuttua psykososiaaliseen
kuormitukseen ja mitkä ovat riittävät toimenpiteet tilanteen hallitsemiseksi ja korjaamiseksi
- työterveysyhteistyö on koettu tarpeelliseksi
- työpaikkojen itse tekemän perustason arvioinnin psykososiaalisista tekijöistä koetaan olevan
toteutettavissa oleva toimenpide
- syvempiin ja hankalampiin asioihin mentäessä tarvitaan enemmän osaamista ja siinä on tar-
peen käyttää asiantuntijoita esimerkiksi työterveyshuollosta
- yhteisvaikutusten arviointi edellyttää yleensä asiantuntijoiden käyttöä
- psykososiaalinen kuormitus on haastava kokonaisuus, jossa työpaikat tarvitsevat toimenpi-
teitä, ovat ne sitten lainsäädännön muutoksia tai oppaita

Jos jaostolaisilla on lisättävää tai täydennettävää kokouskeskustelussa esiin tuomiinsa 10 §:ään
liittyviin näkökohtiin, niistä pyydetään toimittamaan vapaamuotoiset kirjalliset näkemykset
24.2. mennessä STM:öön. Mikäli näkemykset halutaan antaa tiedoksi koko jaostolle, ne pyyde-
tään lähettämään jaoston kokousjakelulla.

4. Seuraava kokous

Jaoston seuraava kokous pidetään Teamsin välityksellä tiistaina 28.3.2023 klo 14-16.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.07.

Puheenjohtaja

Antti Janas

Sihteeri

Leena Alanko